

Številka: 06210-9/2024/45 42128
Datum: 13. 6. 2024

Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: Komisija) je v okviru svojih pristojnosti v postopku zaradi suma kršitve določb Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri; v nadaljevanju: ZIntPK) obravnavala očitke o domnevnih nepravilnostih pri izboru izvajalca za Pesem Evrovizije 2024. Komisija je v postopku ugotovila korupcijska tveganja in zato Radioteleviziji Slovenija na podlagi 8. alineje prvega odstavka 12. člena ZIntPK izdaja naslednja

P R I P O R O Č I L A

Radioteleviziji Slovenija se priporoča, da:

- **takoj ko je mogoče z vidika proaktivne transparentnosti dokumentacijo izborov javno objavi in na začetku dokončno določi njihova pravila;**
- **formalizira postopek sprejemanja pravil izborov, kjer bo jasno vidno, kdo je sprejel pravila in kdaj so bila sprejeta;**
- **postopke glasovanja izbornih komisij uredi tako, da bo zagotovljena tajnost glasovanja in upravljanje korupcijskih tveganj preuči v okviru Načrta integritete.**

OBRAZLOŽITEV:

Komisija je postopek zaradi suma kršitve določb ZIntPK pričela na podlagi prijave, v kateri so bile navedene domnevne nepravilnosti pri izboru izvajalca za nastop na Pesmi Evrovizije 2024.

V konkretnem primeru je Komisija zaznala korupcijska tveganja. Radiotelevizija Slovenija (v nadaljevanju: RTV Slovenija) postopka izbora ni vodila transparentno, saj ni takoj javno objavila pravil izbora. Javna objava pravilnika pred začetkom postopka bi bila dobra praksa, ki bi zagotavljala večjo stopnjo transparentnosti celotnega postopka. Prav tako bi javna objava na splošno preprečila korupcijska tveganja oziroma možnost naknadnega prilagajanja pravil. Smiselno je tudi, da se lahko tako sodelujoči na izboru kot javnost seznanijo s pravili takoj, ko je to mogoče. RTV Slovenija tudi ni takoj javno objavila imen članov komisij, ki so odločali, ampak šele potem, ko je za imena članov zaprosila Komisija. Tudi v tem primeru bi bilo smiselno, da se javnosti takoj razkrije, kdo odloča na izboru. Pravila, merila, kriteriji, stopnje in sestava različnih komisij, ki o izvajalcih odločajo, morajo biti poznana vnaprej oziroma pred samim pričetkom postopka izbora.

Komisija je od RTV Slovenija pridobila Pravilnik za izbor predstavnika RTV Slovenija na 68. tekmovanju za pesem Evrovizije 2024¹, ki pa ni datiran, niti ne obstaja dokumentacija, ki bi izkazovala, kdaj je bil sprejet. Po besedah tedanjega odgovornega urednika razvedrilnega programa RTV Slovenija Vanje Vardjana je bil ta pravilnik sprejet 27. 9. 2023. Korupcijska tveganja izhajajo tudi iz takšnega pomanjkljivega postopka sprejemanja pravil, kjer se lahko pravila (v primeru, da niso bila javno objavljena) naknadno spreminjajo, nadzor pa brez ustrezne dokumentacije ni učinkovit.

Komisija ugotavlja neskladnost med določili tega pravilnika in dejanskim potekom postopka, saj iz ugotovljenega dejanskega stanja izhaja, da ni bila zagotovljena tajnost glasovanja mednarodne komisije, saj je članica mednarodne komisije hkrati zbirala glasove drugih članov mednarodne komisije ter se tako seznanila z njihovim glasovanjem. Tudi iz tega izhajajo

¹ Knjiženo pod zap. št. 06210-9/2024-5.

korupcijska tveganja, saj lahko v tem primeru člani komisij taktično glasujejo na podlagi védenja, kako so glasovali drugi člani, preprečevanje tega pa je nenazadnje eden od namenov določila o tajnosti glasovanja.

V pravilih je tudi določeno, da ima vsak član mednarodne komisije pet glasov/točk, ki jih lahko poljubno razdeli med izvajalce, v glasovnicah, ki so jih dobili člani mednarodne komisije, pa je določeno, da lahko pet točk razdelijo med največ tri kandidate. Tudi v tem primeru gre za neupoštevanje lastnih pravil, pri tem pa spremenjen način glasovanja po oceni Komisije povzroča koncentracijo glasov pri kandidatih in večja možnost, da bo eden od kandidatov dobil več kot polovico glasov mednarodne komisije.

Komisija ugotavlja tudi korupcijska tveganja v povezavi z vsebino vabila za sodelovanje, ki je bilo javno objavljeno, in prej omenjenega pravilnika, kjer je zapisano, da se postopek glavnega izbora zmagovalne skladbe določi in objavi šele, ko bo potrjen koncept oddaje glede na število izbranih skladb (največ štiri). Pravila izbora je treba določiti in objaviti pred začetkom izbora, ne pa šele naknadno, ko se ve, kdo je/so izbrani izvajalec/ci. To je mogoče vnaprej storiti tudi za več različnih primerov glede na število izbranih skladb oziroma je s pravili mogoče predvideti več različnih situacij ter zanje postaviti ustrezna pravila. Pravila izborov morajo biti namreč v skladu s standardi transparentnosti jasno določena in objavljena že pred začetkom postopka, da se lahko vsi sodelujoči seznanijo z njimi, prav tako pa to odpravlja korupcijska tveganja naknadnega prilagajanja pravil in večja možnost enakopravne obravnave vseh prijavljenih.

Komisija ugotavlja, da je z vidika ustreznega upravljanja s korupcijskimi tveganji problematično tudi določilo pravilnika, da se v primeru, da en izvajalec dobi več kot polovico glasov na glasovanju mednarodne žirije, uredništvo *lahko* odloči, da izbere samo enega izvajalca. Po mnenju Komisije takšna diskrecijska pravica v primeru, da en izvajalec dobi več kot polovico glasov, ni smiselna oziroma iz nje izhajajo korupcijska tveganja, saj se v skladu s tem pravilom bistvene odločitve v postopku brez jasnih kriterijev sprejemajo šele takrat, ko je glasovanje že opravljeno. Komisija meni, da bi bilo zaradi zagotavljanja nepristranskosti in objektivnosti odločitve v takšnih primerih bolje, da je ta izvajalec za Pesem Evrovizije brezpogojno izbran. Ob tem pa, kot že navedeno, pripominjamo, da morajo biti pravila, merila in kriteriji glede načina izbora izvajalcev jasna in vnaprej poznana.

Komisija je preventivni organ s področja preprečevanja korupcije, zato je dolžna, kadar zazna tveganja za nastanek korupcije, sprejeti ustrezna priporočila in predlagati ukrepe za njihovo odpravo. Komisija je v okviru obravnave konkretnega primera ugotovila korupcijska tveganja glede izbora izvajalca za Pesem Evrovizije 2024, zato naslovnemu organu izdaja predmetna priporočila.

Senat Komisije je na podlagi vpogleda v vsebino zadeve na 24. seji dne 13. 6. 2024 sprejel sklep, s katerim so se predmetna priporočila sprejela.

RTV Slovenija se naproša, da Komisijo v roku 3 mesecev od prejema tega Priporočila obvesti o aktivnostih oziroma izvedenih ukrepih.

David LAPORNIK
NAMESTNIK PREDSEDNIKA